

El totxo està tornant

Abans de l'estiu haurien de començar a Palma les obres del centre comercial més gran de Mallorca, el de S'Estada, de 172.000 metres quadrats. L'any que ve s'encetaran les del centre comercial i d'oci Port del Mediterrani, a Paterna (l'Horta), que serà el més gran que hi haurà a Europa: 300.000 metres. S'afegirà als altres quatre macroprojectes comercials en marxa al País Valencià. Mentre a Catalunya s'acaba de conèixer l'interès d'un grup australià per obrir-ne un altre de prop de 200.000 metres a Cerdanyola del Vallès. Només a l'àrea de Barcelona, entre nous complexos i ampliació d'existents, l'oferta comercial pot créixer en més de 300.000 metres quadrats.

Algú que baixés de la Lluna podria pensar que en aquesta part del planeta ningú sap què fer-ne, dels diners, o que hi torna a haver una epidèmia de febre gastadora. Però aviat s'adonaria que és ben bé al contrari. El consum ha començat a recuperar-se tímidament a finals

Toni
Canyís

Periodista

d'any, però l'atonia compradora de les rebaixes ha fet caure novament els botiguers en l'estat depressiu tradicional. En els últims anys s'han perdut centenars de milers de llocs de treball en el comerç. Només cal fer un tomb per les viles i ciutats del país per adonar-se de la quantitat de locals que continuen buits i no sembla que això hagi de canviar a pocs anys vista.

La cursa de grups inversors internacionals per obrir grans superfícies, quan ningú aposta per grans alegries, s'explica, només, perquè no es tracta d'un negoci comercial sinó d'un negoci immobiliari. El negoci no el faran venent

camises, televisors o gambes congelades. Consisteix a construir els centres comercials i a llogar-ne els locals. A atraure els consumidors cap a aquests nous espais amb el reclam d'una arquitectura més o menys reeixida i d'una oferta d'oci atractiva. I a fer seguir al darrere les grans cadenes de botigues o els comerciants que puguin pagar a preu d'or els lloguers dels nous locals. No és qüestió d'aprofitar-se d'un pastís més gran, sinó de robar-ne un tros als botiguers o als centres comercials ja existents.

El mal és que s'han trobat el pa i la gana. El pa de grans grups inversors i la gana de les administracions que estan amb l'aigua al coll. Això aplanar tots els entrebancs administratius que es podrien trobar. La situació no és molt diferent de la de fa pocs anys amb les promocions d'habitatges. Terrenys públics que s'ofereixen al millor postor, canvis d'usos a mida, llicències exprés... Tot, amb la coartada que es crearan molts llocs de treball, però sense dir quants se'n perdran i quins efectes tindrà en la vida ciutadana. Només cal esperar que aquesta nova bombolla no acabi com l'altra.

Joan Maragall, més que ideòleg

Com que més de mig Catalunya viu a l'ombra del Noucentisme malgrat que els noucentistes van perdre de vista el propi país, ens haurem de passar la vida reivindicant Maragall com a fundador de la Catalunya civil, idealista i realista.

Abans haurem de despenjar a don Joan la llufa de burgès que li van encolomar. Recordem els seus versos? "Quan jo era petit vivia arraulit en un carrer negre...". El seu pare bregava per fer-se ric en el ram del tèxtil i va aconseguir-ho, amb alts i baixos. Rendista, sí que ho va ser el poeta, però de nissaga burgesa, res de res. De conformista o acomodaticí, menys encara.

Al nucli de la seva obra, s'hi troba un sentit moral del tot singular, afinat i insòlit en un país desballestat com el que li va tocar viure. La monografia de Josep Benet *Maragall i la Setmana Tràgica* és una bona introducció a

Xavier
Bru de
Sala

Escriptor

l'exemplaritat de l'intel·lectual. Ell va repartir les culpes d'aquells fets amb tota justícia i equanimitat i va arribar a admetre com a mal menor la censura del seu article més important, "La ciutat del perdó", que si s'hagués publicat hauria salvat la vida de Ferrer i Guàrdia. De quina manera el jove nihilista es va convertir en el català més ponderat de tots els temps és un misteri que encara no ha trobat explicació.

Maragall, en la seva poesia i en la correspondència amb Unamuno, és

el més alt ideòleg de l'Iberisme, que és on anirem a parar si guanya el sobiranisme (i qui en dubti, que llegeixi l'excel·lent tercer informe de la Comissió Assessora per la Transició Nacional, que detalla múltiples aspectes d'una profunda col·laboració posterior a l'assumpció de la sobirania per part catalana). Només amb dos poemes, "Himne ibèric" i "Oda a Espanya", està tot dit. De l'"Escolta, Espanya" a l'"Adéu, Espanya" amb una vintena de versos. I per damunt de tot, el reconeixement precís de la singularitat dels pobles peninsulars i l'aspiració a la igualtat entre ells.

Si hi sumem l'apel·lació a l'obra ben feta, que els noucentistes van convertir en lema però que ell adreçava a tots i cadascun dels seus conciutadans, dels obrers i menestrals als estaments dirigits, tindrem complet un esbós de retrat.